

Multiple Myelom

Hastalar için Talidomid
Kemoterapisi

Talidomid

Multipl Miyelom Tedavisi için

Talidomid kemoterapisi nasıl uygulanır ve olası yan etkiler nelerdir.

Tedavinize talidomid veya Thalomid adı verilmektedir. Yaygın olarak multipl miyelom ve eritema nodosum leprosum (ENL) tedavisi için kullanılmaktadır. Başka hastalıkları tedavi etmek için de kullanılmıştır. Talidomidin nasıl etki ettiği tam olarak bilinmemektedir. Bağışıklık sistemini destekliyor ve anti-enflamatuvar özelliklere sahip olabilir. Talidomidin tümör hücrelerinde kan damarları oluşumuna engel olmak suretiyle etkili olabileceği de düşünülmektedir. Tümör hücreleri bir kan akımı sayesinde besin maddelerine erişemezlerse, tümör hücreleri ölürler.

Tedaviye Başlamadan Önce Neleri Bilmem Gerekli?

Doktorunuza almakta olduğunuz tüm reçeteli ilaçlar ve besin takviyeleri, vitaminler, bitkisel ilaçlar ve homeopatik ilaçlar dahil, reçetesiz ürünleri mutlaka bildirin.

Tedavi sırasında bebek emzirmekten kaçının. Talidomidin anne sütüne geçip, geçmediği bilinmemektedir.

Bazı ilaçlar kısırlığa neden olabilir. Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünüyorsanız, seçenekleriniz ile ilgili olarak doktorunuzla konuşun.

Doktorunuzun onayı olmaksızın, tedavi görmekte iken, herhangi bir bağışıklık artırıcı uygulama veya aşı yaptırmayın.

Talidomide Başlamadan Önce Neleri Bilmem Gerekli?

Talidomid, yaşamı-tehdit edici doğumsal kusurlar dahil, ceninde ciddi zararlara neden olabilir. Gebe bir kadın tarafından alınan tek bir doz dahi ağır doğumsal kusurlara neden olabilir. Bu ilacı kullanırken, kadınlar cinsel ilişkiye girmemeli VEYA talidomide başlamadan bir ay öncesinden başlayarak, tedavi sırasında ve tedaviyi kestikten sonra da bir ay süreyle daha en az iki türde etkin doğum kontrol yöntemi uygulamalıdır. Buna ilaveten, gebe kalması muhtemel kadınlar (histerektomi [*rahmin ameliyatla alınması*] geçirmemiş ve son 24 ay içinde adet görmüş olan kadınlar), gebe olmadıklarından emin olmak için, talidomide başlamadan önceki 24 saat içinde bir gebelik testi ve tedavi sırasında düzenli olarak gebelik testleri yaptırmalıdır. Talidomid almakta olan erkekler (vasektomi geçirmiş olsalar dahi), her türlü cinsel ilişki sırasında bir lateks prezervatif kullanmalıdırlar. Talidomid alırken, sizin veya eşinizin bir adeti gecikirse, anormal bir adet kanaması olursa veya gebe kalırsanız, ilacı almayı kesin ve derhal doktorunuzu arayın.

Talidomid bacaklarda ve akciğerlerde kan pıhtısı oluşması riskini artırabilir. Bacaklarınızda ağrı veya şişlik gelişirse veya ani nefes darlığınız ve/veya göğüs ağrınız olursa, derhal doktorunuzu arayın.

Talidomid uykululuk haline neden olabilir. Hastalar, alkol içmek ve aşırı uykululuğa katkıda bulunabilecek diğer ilaçları kullanmaktan kaçınmalıdırlar. Hastalar bu ilacı alırken araba sürmek dahil, ağır makineler kullanmaktan kaçınmalıdırlar.

Talidomid elleriniz ve ayaklarınızdaki sinir hücrelerinin bazılarının düzgün olarak çalışmalarının durmasına neden olabilir. Bu duruma nöropati denmektedir. Bu sorun tipik olarak uzun süreli talidomid kullanımı ile ortaya çıkar, ancak kısa süreli kullanım sonrasında da görülebilir. Nöropati semptomları ayaklarınız veya ellerinizde uyuşma, ağrı veya yanma hissini içerebilir. Bu belirtileri yaşayacak olursanız, doktorunuzu haberdar edin.

Talidomid, özellikle de yatar durumdan hızla ayağa kalkıldığında, baş dönmesine neden olabilir. Yatar pozisyondan ayağa kalkmadan önce, birkaç dakika süre ile oturur durumda kalın.

Talidomid alerjik reaksiyona neden olabilir. Alerjik reaksiyon belirtileri ateş, döküntü, kalp atım hızında artış ve kan basıncında düşmeyi içerir. Bir alerjik reaksiyon yaşarsanız, doktorunuz geçici olarak talidomidinizi kesmeyi tercih edebilir.

Talidomid kalp atım hızınızın yavaşlamasına neden olabilir. Doktorunuz talidomid aldığınız sürece, sizin için sorun olmayacağından emin olmak için kalp hızınızı izleyecektir.

Talidomid, Stevens-Johnson sendromu adı verilen bir deri rahatsızlığı dahil, ciddi deri reaksiyonlarına neden olabilir. Talidomid almakta iken derinizde döküntü gelişirse, doktorunuzun bundan haberdar olmasını ve döküntüyü dikkatle değerlendirmesini sağlayın.

Talidomid almakta olan hastalarda, özellikle de nöbet öyküsü bulunanlarda, nöbetler görüldüğü bildirilmiştir.

Talidomid almaktayken, kan bağışında bulunmamalısınız.

Eğer erkek iseniz, talidomid almaktayken sperm bağışında bulunmamalısınız.

Tedaviniz, aşağıdakiler dahil, diğer maddeler ile etkileşebilir:

- Barbitüratlar (fenobarbital, sekobarbital, butalbital, vs.)
- Klorpromazin
- Rezerpin

Gebeyseniz veya gebe kalma riski altındaysanız; veya talidomid veya bileşenlerine karşı alerjiniz varsa, bu tedaviyi almamalısınız.

Tedavi Nasıl Uygulanmakta?

Talidomid dozu tanınıza göre farklılık gösterecektir. Talidomid su ile, akşam yemeğinden en az bir saat sonra alınmalıdır. Uykulama ve aşırı uyku haline neden olabileceğinden, talidomid almak için en iyi zaman yatmadan öncesidir. Bir dozu atlarsanız, bunu geçin ve bir sonraki dozu planlandığı şekilde alın. Telif etmek için aynı anda iki talidomid dozunu almayın.

Talidomidin tam olarak reçete edildiği şekilde alınması önemlidir. Doktorunuzla konuşmadan, ilaç almayı bırakmayın veya dozunuzu değiştirmeyin.

Talidomid oda ısısında, çocuklar ve evcil hayvanların ulaşamayacağı bir yerde muhafaza edin. Çok fazla talidomid alacak olursanız, hemen doktorunuz, yerel zehirlenme merkezi veya acil servis ile temasa geçin.

Önemli Yan Etkiler Nelerdir?

Tüm ilaçlar yan etkilere neden olabilirler, ancak herkes her bir ilaca farklı tepki verir. Aşağıdaki tablo, tedaviniz ile ortaya çıkabilecek önemli yan etkileri, yan etkilerin ne sıklıkla ortaya çıktıklarını (sık, daha az sıklıkta veya nadir), bunların nasıl farkına varabileceğinizi ve belirtileri nasıl en aza indirebileceğinizi ve olası tedavilerini göstermektedir. Yan etkiler ile ilgili soru veya kaygılarınız varsa, doktorunuzu arayın.

Yan Etki	Yan Etki Nasıl En Aza İndirilebilir	Olası Tedaviler
Bulantı/Kusma (Sık) Kusacak gibi veya midenizi bozmuş gibi hissetmek	Az, sık öğünler halinde, hafif yiyecekler – muz, pınav, elma püresi ve kızarmış ekme gibi – tüketin. Yiyecekleri soğuk veya oda ısısında olarak tüketin ki, yiyeceklerin kokusu sıkıntı yaratmasın. Kızarmış, baharatlı veya yağlı gıdalardan kaçınınız. Yavaş yiyin ve için. Gün boyu bol miktarda sıvı için, ancak şişkinlik oluşturmasından kaçınmak için, öğünler sırasında bir şey içmeyin.	Size bulantı ve kusmayı azaltmaya yarayacak ilaçlar verilebilir.
İştahsızlık veya İştah Kaybı (Sık) İştahın olmaması Yemek yiyemeyecek kadar bulantı hissetmek Ağzda metal veya ilaç tadı Belli yiyeceklere karşı isteksizlik yaratan tat duyusu değişikliği	Günde üç büyük öğün yerine altı ila sekiz küçük öğün veya atıştırma şeklinde yemeyi deneyin. Diyetinizi çeşitlendirin ve yeni gıdalar ve tarifleri deneyin. Mümkün olduğunca, yemek öncesi yürüyüşe çıkın. Bu acıkmış hissetmenizi sağlar. Arkadaşlar veya aile ile birlikte yemek yiyin. Yalnız başınıza yerken, radyo dinleyin veya televizyon izleyin.	Yemeklerinizi önceden pişirin ve küçük porsiyonlar olarak dondurun, böylece yemek pişirme kokusu en aza indirilir. Başkalarından yemek hazırlamaya yardımcı olmalarını isteyin, ancak yemeklerin dondurulmaya müsait, küçük porsiyonlarla hazırlanmasını isteyin. Hangi gıdalardan kaçınılacağını onlara söylemekten çekinmeyin. Tadı değiştirmek için hafif baharatlar ekleyin. Size yemek servisi yapacak bir programa kaydolmak yararlı olabilir.
Kabızlık (Sık) Dışkılamakta güçlük Bağırsak hareketlerinin normal sıklığında azalma Küçük, sert, kuru dışkı Şişkinlik, gaz, kramplar ve ağrı	Bağırsaklarınızı gevşetmeye yardımcı olması için bol miktarda sıvı için. Ağız yaralarınız yoksa, ılık veya sıcak sıvılar için. Doktorunuz kepek, sebze, tam buğday ekmeği ve meyve gibi liften zengin gıdalar yemenizi önerebilir. Müshil olarak etki eden kuru erik veya kuru erik suyu deneyin. Egzersiz bağırsakların gevşemesine yardımcı olabilir.	Doktorunuz bir dışkı yumuşatıcı önerebilir.
Nöropati (Sık) Eller veya ayaklarda uyuşma veya karıncalanma hissi Kas krampları Denge kaybı Dügme ilikleme veya nesnelere ele almakta güçlük El ve ayak parmaklarının uçlarında sıcak veya soğğun farkına varabilmekte azalma İtme güçlüğü	Soğuk veya aşırı sıcaktan kaçınmaya çalışın. Tek parmaklı veya normal eldiven, çorap ve eşarp takın. Parmaklarınız hissiz ise, keskin nesnelere dikkatli olun. Sıcak kahve fincanı, tencere tava ve bulaşık suyuna dikkat edin –yanıncaya dek ısıyı hissedemeyebilirsiniz. Kendinizi dengesiz hissediyorsanız, merdivenler ve duşta dikkatli olun.	Doktorunuz kemoterapi dozunuzu düşürebilir veya daha ileri kemoterapiyi geciktirebilir.

Enfeksiyon (Sık) Ateş ve ürpermeler Ağrılı idrar yapma Boğaz ağrısı ve öksürük Burun tıkanıklığı Bir yara yerinde derinin şişmesi veya kızarması	Ellerinizi sık yıkayın. Dişlerinizi her gün fırçalayın ve diş ipi ile temizleyin. Kesikleri hemen sıcak su, sabun ve antiseptik ile temizleyin. Akyuvar sayınız düşük olduğunda, kalabalıktan ve soğuk algınlığı veya başka rahatsızlıkları olan kişilerden uzak durun.	Akyuvar sayınızı arttırmak için size ilaçlar verilebilir. Enfeksiyonu tedavi etmek veya önlemek için size bir antibiyotik verilebilir. Doktorunuz kemoterapi dozunuzu düşürebilir veya daha ileri kemoterapiyi geciktirebilir.
Anemi (<i>kansızlık</i>) (Sık) Bitkinlik veya güçsüzlük Baş dönmesi Soluk beniz Nefesi yetmez gibi hissetmek Üşüme hissi	Gün boyu dinlenme dönemleri planlayın. Günlük faaliyetlerinizi, enerjinizi koruyabileceğiniz şekilde planlayın. Dengeli bir diyet ile beslenmeye çalışın ve bol miktarda sıvı tüketin. Baş dönmesini önlemek için, yavaşça ayağa kalkın.	Alyuvar sayınızı arttırmak için size ilaçlar verilebilir. Doktorunuz kemoterapi dozunuzu düşürebilir veya daha ileri kemoterapiyi geciktirebilir
Kanama (Daha az sıklıkta) Alışılmadık kanama veya kolay morluk oluşması Siyah veya katran-benzeri dışkı İdrarda kan Deride iğne başı gibi kırmızı noktalar Dişeti kanaması veya burun kanaması	Aspirin ve aspirin-benzeri ibuprofen gibi ilaçlardan kaçınmın. Jilet ve tırnak makası gibi keskin nesnelere kullanırken dikkatli olun. Kesik, şiş ve çürümelere neden olabilecek faaliyetlerden kaçınmın.	Trombosit sayınızı arttırmak için size ilaçlar verilebilir. Doktorunuz kemoterapi dozunuzu düşürebilir veya daha ileri kemoterapiyi geciktirebilir.
Yan Etki	Yan Etki Nasıl En Aza İndirilebilir	Olası Tedaviler
İshal (Daha az sıklıkta) Günde birçok kez yumuşak veya sulu dışkı Karında kramplar, gaz ve şişkinlik	Az, sık öğünler halinde, hafif yiyecekler – muz, pılav, elma püresi ve kızarmış ekme gibi – tüketin. Kafein; alkol; çiğ meyve ve sebzeler; çiğ yumurtalar, az pişmiş etler; baharatlı, yağlı gıdalar; süt ve süt ürünleri; fasulye ve diğer bakliyat gibi gaza neden gıdalar; yüksek lif ve yüksek yağ içeren gıdalar; iki saatten fazla buzdolabı dışında kalmış gıdalar (yumurtalı yemekler ve krema veya mayonezli gıdalar için bir saat); müşil ilaçlar; ve dışkı yumuşatıcılardan kaçınmın.	Her gün sekiz ila on bardak berrak sıvı için. Doktorunuz ishal tedavisine yardımcı olması için ilaç reçete edebilir.

Başka Olası Yan Etkiler de Var mı?

Aşağıdaki tablo bu tedavi görülen ilave yan etkileri listelemektedir. Tüm olası yan etkileri göstermemektedir. Daha fazla bilgi için, doktorunuzla görüşün.

Sık Görülen Yan Etkiler	Daha az Sıklıktaki Yan Etkiler	Nadir Görülen Yan Etkiler
Uykululuk hali, aşırı yorgunluk	Kan pıhtıları	Alerjik reaksiyonlar
Şaşkınlık	Deride kuruluk	Bradikardi (yavaş kalp atım hızı)
Döküntü	Öksürük	Nöbetler
Bitkinlik	Baş ağrısı	
Ödem (kollar ve bacaklarda şişlik)	Kas ağrısı, eklem ağrısı	
Kas güçsüzlüğü	Hazımsızlık	
Nefes darlığı	Uykusuzluk	
Baş dönmesi, özellikle yatar durumdan ayağa kalkıldığında		
Ateş		

Ne Zaman Doktorumu Aramalıyım?

Aşağıdaki belirtilerden herhangi birisini yaşadığımızda, hemen doktorunuzu arayın:

- Şiddetli veya saatler süren kusma
- Günde ilave dört kez bağırsak hareketine yol açan ishal, gece ishali veya ateş, kramplar veya kanlı dışkı ile birlikte ishal
- Titreme, ürperme veya 38.06 C° veya üzeri ateş
- Ağrılı veya sık idrara çıkma veya idrarınızda kan bulunması
- Alışılmadık kanama, kolayca morluk oluşması veya derinizde iğne başı gibi kırmızı noktalar oluşması
- Yemek yiyememek veya kilo kaybı
- Düzensiz veya hızlı kalp atımı
- Göğüs ağrısı, göğüste sıkışma veya nefes darlığı
- Baş dönmesi veya sersemlik hissi
- Ağızınızda veya boğazınızda yemek yemeye engel olan ağrı, kızarıklık, şişlik veya yaralar

Hematoloji Uzmanlık Derneđi

Adres : Atatürk Bulvarı
169/40 Bakanlıklar Ankara
Tel : 0-312-4257952

web: www.hematoloji.org.tr

e-mail: bilgi@hematoloji.org.tr

